

คู่มือเตรียมสอบ

กรมการปกครอง

นักวิชาการ พิเศษ ปฏิบัติราชการ

ประกอบด้วย

ความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง (คะแนนเต็ม ๒๐๐ คะแนน)

๑. ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติราชการในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย(๕๐ คะแนน)
 - (๑) ความรู้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทภารกิจของกรมการปกครอง และกระทรวงมหาดไทย
 - (๒) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีของประเทศไทยและต่างประเทศ
 - (๓) ความรู้เกี่ยวกับนโยบายแห่งรัฐและนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑
 - (๔) ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติราชการ ได้แก่ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ พลเรือน กฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กฎหมายว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง กฎหมายว่าด้วยความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ กฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ กฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายว่าด้วย การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ วิธีการงบประมาณ และวินัยการเงินการคลังของรัฐ ระเบียบเกี่ยวกับงานสารบรรณและสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ระเบียบเกี่ยวกับการรักษาความลับทางราชการ
๒. ความรู้ที่ใช้สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการพิเศษ (๑๕๐ คะแนน)
 - (๑) ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
 - (๒) ความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ
 - (๓) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน บัญชี และงบประมาณ
 - (๔) ความรู้เกี่ยวกับระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่(New GFMS Thai)
 - (๕) ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน

คู่มือสอบนักวิชาพัสดุปฏิบัติการ
กรมการปกครอง

รวบรวมและเรียบเรียงโดย.....

ฝ่ายวิชาการ สถาบัน THE BEST CENTER

ห้ามตัดต่อหรือคัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหา

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ราคา 320 บาท

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย

The Best Center InterGroup Co., Ltd.

บริษัท เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์ อินเตอร์กรุป จำกัด

บริหารงานโดย ดร.สิงห์ทอง บัวชุมและอาจารย์จันทน์ บัวชุม (ติวเตอร์กึ่ง ย่าน ม. ราม)

เลขที่ 2145/7 ซอยรามคำแหง 43/1 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์.081-496-9907,0-2314-1492, 0-2318-6868 โทรสาร. 0-2718-6274 line id: @thebestcenter

www.thebestcenter.com หรือ www.facebook.com/bestcentergroup

คู่มือสอบ
นักวิชาพัสดุปฏิบัติการ
กรมการปกครอง

ราคา 320.-

คำนำ

สำหรับชุดคู่มือสอบสำหรับตำแหน่งนักวิชาพัสดุปฏิบัติการ กรมการปกครอง เล่มนี้ ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการของสถาบันได้เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือ เล่มนี้ขึ้นมา ภายในเล่มประกอบด้วยทุกส่วนที่กำหนดในการสอบ เจาะข้อสอบทุกส่วน พร้อมคำเฉลยอธิบาย มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขอน้อมรับข้อบกพร่องใดๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน
ฝ่ายวิชาการ
สถาบัน The Best Center
www.thebestcenter.com

สารบัญ

☞ ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (50 คะแนน)	
➤ ความรู้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และภารกิจของกรมการปกครอง และกระทรวงมหาดไทย	1
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง และการบริหารราชการ	17
✦ แนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของประเทศไทยและต่างประเทศ	22
➤ ความรู้เกี่ยวกับแนวนโยบายแห่งรัฐและนโยบายรัฐบาล	24
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับแนวนโยบายแห่งรัฐและนโยบายรัฐบาล	31
➤ ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580 (ฉบับย่อ)	35
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580	47
➤ ความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (ฉบับย่อ)	52
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13	60
◇ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติราชการ ได้แก่ ◇	
✦ แนวข้อสอบ รธน.พ.ศ.2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 พ.ศ.2564	64
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 8. พ.ศ.2553	77
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3. พ.ศ. 2562	88
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3. พ.ศ.2562	100
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539	108
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540	113
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.2558	126
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2565	129
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.มาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.2562	133
✦ แนวข้อสอบ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2. พ.ศ.2562	136
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ พ.ศ.2561	144
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.วินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ.2561	148
✦ แนวข้อสอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ.2564	157
✦ แนวข้อสอบระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2561	169

📖 ความรู้พื้นฐานที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง (150 คะแนน)

◇ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ◇

➤ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560	175
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560	214
✦ แนวข้อสอบรวมกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560	248
✦ แนวข้อสอบระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2564	262
➤ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตำแหน่งด้านพัสดุ พ.ศ.2562	298
✦ แนวข้อสอบระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษด้านพัสดุ พ.ศ.2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2567	306
➤ จรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ พ.ศ.2543	310
✦ แนวข้อสอบจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ พ.ศ.2543	311
➤ ความรู้เกี่ยวกับการเงิน บัญชีและงบประมาณ	314
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับการเงิน บัญชีและงบประมาณ	345
➤ ความรู้เกี่ยวกับระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai)	354
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai)	377
➤ ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน	381
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน	397
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับงานตาม “ลักษณะงานที่ปฏิบัติ” ของตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ	405
➤ เทคนิคการสอบสัมภาษณ์	413

ความรู้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และภารกิจ ของกรมการปกครองและกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

ประวัติกรมการปกครอง

กระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2435 มีสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงเป็นเสนาบดีรับผิดชอบงานมหาดไทยหรืองานการปกครองประเทศและได้มีการแบ่งหน้าที่ระหว่างกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงกลาโหมให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกัน

โดยให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบรวมการบังคับบัญชาหัวเมืองทั้งหมดเพียงกระทรวงเดียว

กระทรวงมหาดไทยเมื่อแรกตั้งแบ่งออกเป็น 3 กรม มีชื่อเรียกตามทำเนียบเดิมแต่ให้มีหน้าที่ต่างกัน คือ

- กรมมหาดไทยกลางเป็นพนักงานทำการทุกอย่าง ซึ่งมีให้แยกออกไปเป็นหน้าที่กรมอื่น
- กรมมหาดไทยฝ่ายเหนือให้เป็นเจ้าหน้าที่แผนการปราบปรามโจรผู้ร้ายกับแผนกอัยการ รวมทั้งการเกี่ยวข้องกับชาวต่างประเทศ

(แต่ภายหลังโอนการที่เกี่ยวกับต่างประเทศไปเป็นหน้าที่ปลัดทูลฉลอง)

- กรมมหาดไทยฝ่ายพลำกั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่แผนกปกครองท้องที่

สำหรับการปกครองในส่วนภูมิภาคได้ กำหนดรูปแบบการปกครองที่เรียกว่า "เทศาภิบาล" ขึ้นมาใช้และได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบดูแล โดยจัดแบ่งหัวเมืองออกเป็นมณฑล เมืองและอำเภอ โดยมีสมุหเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการเมืองและนายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและดูแลทุกข์สุขของประชาชนในเขตท้องที่นั้น ๆ และมีกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยเหลือปฏิบัติงานในระดับตำบลและหมู่บ้าน กรมมหาดไทยฝ่ายพลำกั้งจึงเป็นต้นกำเนิดของกรมการปกครองซึ่งได้มีการเปลี่ยนชื่อและปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการภายในมาเป็นลำดับ ดังนี้

- พ.ศ. 2458กรมพลำกั้ง มีส่วนราชการย่อย คือกรมปกครองและกรมฝ่ายเหนือ
- พ.ศ. 2459 กรมพลำกั้งมีส่วนราชการย่อย คือกรมปกครองท้องที่และกรมการเมือง
- พ.ศ. 2460กรมปกครองมีส่วนราชการ2แผนกคือแผนกปกครองท้องที่และแผนกการเมือง
- พ.ศ. 2466กรมพลำกั้ง มีส่วนราชการย่อย คือกรมปกครอง และกรมการเมือง
- พ.ศ. 2467กรมพลำกั้ง มีส่วนราชการย่อย คือ การภายในกรมภายนอก และกรมทะเบียน
- พ.ศ. 2469กรมพลำกั้ง มีส่วนราชการย่อย คือ กรมปกครอง กรมทะเบียนและกรมราชทัณฑ์

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้วในปี พ.ศ. 2476 กรมพลำกั้งได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมมหาดไทยต่อมาในปี พ.ศ. 2505 จึงเปลี่ยนมาใช้ชื่อ "กรมการปกครอง" จนถึงปัจจุบัน

วิสัยทัศน์

“พื้นที่เข้มแข็ง ประชาชนผาสุกในสังคมที่มั่นคงปลอดภัย อย่างยั่งยืน”

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาศักยภาพการปกครองท้องถิ่น การอำนวยความสะดวก และการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อให้สังคมสงบสุข
2. การพัฒนาและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยคุกคาม และเสริมสร้างความมั่นคงภายในในระดับพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง มีเอกภาพ
3. การพัฒนาระบบบริการและข้อมูลบุคคลให้ทันสมัย มีคุณภาพ เพื่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ
4. การพัฒนาการบริหารองค์กรและบุคลากรตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีขีดสมรรถนะสูงทันสมัย รองรับต่อความเปลี่ยนแปลง

พันธกิจ

1. บูรณาการการบริหารราชการในระดับพื้นที่
2. ปกป้องเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ เสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์
3. อำนวยการบังคับใช้กฎหมาย การอำนวยความสะดวกในอำนาจหน้าที่
4. บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎร
5. บริหารจัดการระบบเทคโนโลยี พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง
6. พัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะสูง
7. ส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของฝ่ายปกครอง ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2559

กรมการปกครอง มีภารกิจเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความสะดวก การปกครองท้องที่ การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียนเพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคง ปลอดภัย ได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว และให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างยั่งยืนโดยให้อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1 เสนอแนะนโยบายและจัดทำแผน มาตรการ ติดตาม และประเมินผลด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน
- 2 ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย สืบสวนสอบสวนคดีอาญาในหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครอง และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน
- 3 ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายใน งานการข่าว งานกิจการชายแดน งานควบคุมดูแลชาวเขาและชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมือง งานสัญชาติ และงานกิจการมวลชน
- 4 สนับสนุน ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และการเลือกตั้งทุกระดับ
- 5 ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน
- 6 ดำเนินการพัฒนาและบริหารการปกครองท้องที่ในระดับอำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามกฎหมาย ว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
- 7 ดำเนินการและพัฒนาระบบงานทะเบียนราษฎร งานบัตรประจำตัวประชาชน และงานทะเบียนอื่น รวมทั้ง การบริหารจัดการฐานข้อมูลกลางเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- 8 ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน
- 9 ดำเนินการสื่อสารเพื่อการบริหารงาน การรักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงภายในประเทศ
- 10 อำนาจการและสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของนายอำเภอ
- 11 ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โครงสร้างการบริหารงานของกรมการปกครอง

อธิบดีกรมการปกครอง

ราชการบริหารส่วนกลาง

ราชการส่วนภูมิภาค

ที่ทำการปกครองจังหวัด (๗๖ จังหวัด)

ปลัดจังหวัด

- ◆ กลุ่มงานปกครอง (เจ้าจังหวัด)
- ◆ กลุ่มงานความมั่นคง (ป้องกันจังหวัด)
- ◆ กลุ่มงานการเงินและบัญชี (เสมียนตราจังหวัด)
- ◆ กลุ่มงานอำนวยความสะดวก

ที่ทำการปกครองอำเภอ (๘๗๘ อำเภอ)

นายอำเภอ

- ◆ กลุ่มงานบริหารงานปกครอง
- ◆ กลุ่มงาน/ฝ่ายทะเบียนและบัตร
- ◆ กลุ่มงาน/ฝ่ายความมั่นคง
- ◆ กลุ่มงานอำนวยความสะดวก
- ◆ สำนักงานอำเภอ
- ◆ ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

ที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ราชการบริหารส่วนกลาง

- หน่วยงานตามกฎกระทรวงฯ ๑๑ หน่วยงาน และ ๒ กลุ่ม มีอำนาจหน้าที่ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๙
- หน่วยงานภายใน (เพิ่มเติม) ตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ ๑๒๗๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙
- เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารเพิ่มเติมสำหรับตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ ตามคำสั่ง กรมการปกครอง เลขที่ ๓๙๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑ เรื่อง การแบ่งสายงานความรับผิดชอบของกรมการปกครองฯ

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

- อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ (Function)
- อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (Agenda + Area + Function)
- อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะ (Function)
- อำนาจหน้าที่ตามคำสั่งกรมการปกครองที่ ๑๒๗๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ (Function)

ยุทธศาสตร์กรมการปกครอง “แผนปฏิบัติการราชการรายปี (พ.ศ.2568) กรมการปกครอง”

ส่วนที่ 1

บทสรุปผู้บริหาร

“กรมการปกครอง” เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่มีกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายและภารกิจ ไปสู่การปฏิบัติในทุกพื้นที่ของประเทศไทย โดยมีภารกิจใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ภารกิจตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2559 จำนวน 5 ภารกิจ (Function) ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความสะดวกเป็นธรรม การปกครองท้องที่ การอาสาสมัครชาตินิเทศ และการทะเบียน

2. ภารกิจด้านการอำนวยความสะดวก ประสานงาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานของ “นายอำเภอ” (Agenda) ในฐานะผู้รับผิดชอบพื้นที่ (Area Manager) ในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลและภารกิจของ 20 กระทรวง ไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในพื้นที่ระดับอำเภอ

กรมการปกครองขับเคลื่อนองค์กรภายใต้วิสัยทัศน์ “พื้นที่เข้มแข็ง ประชาชนมาสุข ในสังคมที่มั่นคงปลอดภัยอย่างยั่งยืน” ตามแผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของกรมการปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประเทศไทย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยบุคลากรของกรมการปกครองได้ยึดถือค่านิยม “บัวบัตทุกซ์ บำรุงสุข” ในการปฏิบัติงาน มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมการบริหารงานใน 4 ประเด็น ได้แก่

1. การพัฒนาศักยภาพการปกครองท้องที่ การอำนวยความสะดวก และเป็นธรรม และการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อให้สังคมสงบสุข
2. การพัฒนาและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยคุกคาม และเสริมสร้างความมั่นคงภายใน ในระดับพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง มีเอกภาพ

3. การพัฒนาระบบบริการและข้อมูลบุคคลให้ทันสมัย มีคุณภาพ เพื่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ

4. การพัฒนาการบริหารองค์กรและบุคลากร ตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีขีดสมรรถนะสูง ทันสมัย รองรับการเปลี่ยนแปลง

แผนปฏิบัติการราชการรายปี (พ.ศ. 2568) ของกรมการปกครอง เป็นแผนระดับที่ 3 มีกรอบระยะเวลาการดำเนินงาน 1 ปี มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) รวมทั้งสอดคล้องกับแผนระดับรอง ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) และนโยบายระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง (พ.ศ. 2566-2570) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการของกระทรวงมหาดไทยและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กรมการปกครองได้รับวงเงินงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 50,638.7153 ล้านบาท โดยแบ่งเป็น

- งบบุคลากร	7,166.3199 ล้านบาท
- งบดำเนินงาน	6,254.3664 ล้านบาท
- งบลงทุน	3,002.2894 ล้านบาท
- งบเงินอุดหนุน	523.1250 ล้านบาท
- งบรายจ่ายอื่น	33,692.6146 ล้านบาท

วิสัยทัศน์

พื้นที่เข้มแข็ง ประชาชนพาสุก
ในสังคมที่มั่นคงปลอดภัย อย่างยั่งยืน

ค่านิยม

บำบัดทุกข์ บำรุงสุข

พันธกิจ

1. บูรณาการการบริหารราชการ การปกครองท้องถิ่น การอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในทุกระดับในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน นโยบายรัฐบาล การพัฒนาประเทศและกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. ปกป้องเทิดทูนสถาบันหลักของชาติและการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในระดับพื้นที่ ให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
3. อำนวยความสะดวกใช้กฎหมายในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน การอำนวยความสะดวกในการกิจของกรมการปกครอง
4. บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนทั่วไป และทะเบียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน
5. บริหารจัดการระบบเทคโนโลยีการปฏิบัติงาน การบริการ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง ให้มีคุณภาพ เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างบูรณาการของภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างประเทศ
6. พัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะสูง บนฐานธรรมาภิบาล
7. ส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของฝ่ายปกครองในการประสานงานสนับสนุนและการตรวจสอบ กำกับดูแล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการระดับภูมิภาค

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

การพัฒนาศักยภาพการปกครองท้องถิ่น

การอำนวยความสะดวก
และการรักษาความสงบเรียบร้อย
เพื่อให้สังคมสงบสุข

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

การพัฒนาและเตรียมความพร้อม

รับมือกับภัยคุกคาม

และเสริมสร้างความมั่นคงภายใน
ในระดับพื้นที่ ให้มีความเข้มแข็ง มีเอกภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

การพัฒนาระบบบริการและข้อมูลบุคคล

ให้ทันสมัย มีคุณภาพ

เพื่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

การพัฒนาการบริหารองค์กรและบุคลากร

ตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีขีดสมรรถนะสูง
ทันสมัย รองรับต่อความเปลี่ยนแปลง

กลยุทธ์

EXPENSE

กลยุทธ์ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

การพัฒนาศักยภาพการปกครองท้องถิ่น การอำนวยความสะดวกเป็นธรรม และการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อให้สังคมสงบสุข

- ❶ ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ❷ เพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความสงบเรียบร้อย
- ❸ พัฒนาระบบงานสอบสวนและการอำนวยความสะดวกให้มีมาตรฐานเป็นที่พึงให้กับประชาชน
- ❹ ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีความมั่นคงเข้มแข็งพึ่งตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

การพัฒนาและเตรียมความพร้อมรับมือภัยคุกคาม และเสริมสร้างความมั่นคงภายใน ในระดับพื้นที่ ให้มีความเข้มแข็ง มีเอกภาพ

- ❶ พัฒนากลไกฝ่ายปกครองในการรักษาความมั่นคงภายในให้มีประสิทธิภาพ สามารถลดความขัดแย้ง และความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่
- ❷ เพิ่มศักยภาพการรับมือภัยคุกคามในบทบาทของฝ่ายปกครอง ให้พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง

กลยุทธ์ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

พัฒนาระบบบริการและข้อมูลบุคคลให้ทันสมัย มีคุณภาพ เพื่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ

- ❶ พัฒนาระบบฐานข้อมูลทะเบียนบุคคลให้มีคุณภาพ ทันสมัย ตอบสนองความต้องการของประชาชน
- ❷ ผู้รับบริการและหน่วยงานภายนอกมีความพึงพอใจและเชื่อมั่นในคุณภาพของการให้บริการ
- ❸ ยกระดับและพัฒนาการให้บริการแบบดิจิทัล

กลยุทธ์ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

การพัฒนาการบริหารองค์กรและบุคลากร ตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีขีดสมรรถนะสูง ทันสมัย รองรับต่อการเปลี่ยนแปลง

- ❶ พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ โปร่งใส ทันสมัย และเป็นสากล
- ❷ พัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะและศักยภาพสูงในการปฏิบัติราชการ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ❸ พัฒนาระบบและธำรงการสื่อสารให้มีความทันสมัยด้วยโครงข่ายเทคโนโลยีดิจิทัล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ❹ ส่งเสริมให้อำเภอเป็นศูนย์กลางขับเคลื่อนการบริหารราชการส่วนภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของประชาชน

📖 กระทรวงมหาดไทย 📖

ประวัติความเป็นมาของกระทรวงมหาดไทย

ลักษณะงานอันเป็นภารกิจของกระทรวงมหาดไทยนั้นมีหลักฐานปรากฏในประวัติศาสตร์การปกครองของไทยมาตั้งแต่โบราณกาลแล้วนับตั้งแต่กรุงสุโขทัยเป็นปฐมราชธานี เมื่อราว พ.ศ. 1800 มาจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาที่มีการจัดระเบียบการปกครองฝ่ายพลเรือนในรูป (จตุสดมภ์ เมือง วัง คลัง นา) โดยให้กรมเมือง มีหน้าที่ในการปกครองท้องที่ รักษาสันติสุข บังคับบัญชาบรรดาพลเรือน ตราบจนถึงรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถราว พ.ศ. 2006 ได้กำหนดให้มีกรมมหาดไทยดูแลบริหารราชการฝ่ายพลเรือนสืบทอดมาถึงยุคกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

การก่อตั้งกระทรวงมหาดไทยเมื่อปี พ.ศ. 2435 กล่าวได้ว่าเป็นการรวบรวมงานมหาดไทยมาอยู่ในที่เดียวกันอย่างชัดเจน เป็นครั้งแรกสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวัญวิมลพรหมเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยว่า ในยุคสมัยนั้น ระเบียบการปฏิบัติงานต่างๆ ขาดความชัดเจน งานที่ปฏิบัติก็ยุ่งเหยิงซ้อนทับกับหน่วยงานอื่นๆ รวมตลอดจนวิธีการปฏิบัติงานก็ล้าสมัย จนพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวต้องทรงมีพระราชดำริเป็นยุดีให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวัญวิมลพรหมเสนาบดีกระทรวง

นับตั้งแต่เข้าดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวัญวิมลพรหมเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยหลายประการ อาทิแก้ไขระเบียบการปฏิบัติงาน ยกเลิกประเพณีที่ให้เจ้าหน้าที่ต้องไปเสนอราชการที่บ้านเสนาบดี เลิกประเพณีที่เสนาบดีเอาตราตำแหน่งไปไว้ที่บ้าน กำหนดระเบียบการออกตรวจราชการหัวเมือง ให้มีการจัดสร้างศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้ริเริ่มแนวคิดการทำงานของกระทรวงมหาดไทยที่มุ่งเน้นให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข โดยการทำนุบำรุงบ้านเมืองเสียแต่ยามปกติ ไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาเสียก่อนจึงค่อยดำเนินการ รวมตลอดจนการจัดตั้งกรมต่างๆ ขึ้น และรวมการบังคับบัญชาหัวเมืองต่างๆ ซึ่งเดิมกระจายอยู่ถึง ๓ กระทรวงให้มาขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทยเพียงแห่งเดียว เพื่อให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมที่ผ่านมาทั้งในด้านการจัดองค์กร วิธีการปฏิบัติงานและตัวบุคลากรทุกอย่างต้องได้รับการพิจารณาปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่เกิดขึ้น โดยเป้าหมายของจุดเน้นจะอยู่ที่ประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญ ภารกิจหลากหลายในความรับผิดชอบต้องมีการกำหนดขอบเขตให้ชัดเจน ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน สับสนทั้งผู้ปฏิบัติและผู้รับบริการ การบริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วจะเป็นหัวใจของการปฏิบัติงาน ซึ่งอนาคตนับแต่บัดนี้ไปจะถูกชี้นำด้วย นโยบายและแผนอย่างมีระบบตัวผู้ปฏิบัติหรือบุคลากรของ มหาดไทยทุกระดับจะได้รับการพัฒนาทั้งคุณภาพ ทักษะ และพฤติกรรมให้เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีงานเพื่อประชาชน

วิสัยทัศน์

“ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

พันธกิจ

1. รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และความมั่นคงภายใน
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก
3. ส่งเสริมการพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการ ในระดับพื้นที่

อำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนราชการ

ตาม พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษา ความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนา การบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง มหาดไทย

หน้าที่และความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย

เมื่อพิจารณาถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ตามบทบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ ประกอบด้วยแล้ว ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกระทรวง มหาดไทย สรุปได้ 4 ประการ คือ

1. ด้านการเมืองการปกครอง กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกตั้ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การปกครองและการบริหาร หน่วยราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และการรักษาความมั่นคงของชาติ
2. ด้านเศรษฐกิจ กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและ ความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งจะต้องประสานและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังรับผิดชอบการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร การคุ้มครองผู้เช่านา การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดเล็กนอกเขตชลประทาน และ การชลประทานราษฎร เป็นต้น
3. ด้านสังคม กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน และ การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เป็นต้น
4. ด้านการพัฒนาทางกายภาพ กระทรวงมหาดไทยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดชุมชนการจัดที่ดิน การให้บริการขั้นพื้นฐานในชนบท การจัดผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ และการให้บริการสาธารณูปโภค ในเขตเมือง เป็นต้น

๑.๑ โครงสร้างของกระทรวงมหาดไทย

๑.๒ อำนาจหน้าที่และภารกิจของกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทย

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย การพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานรัฐมนตรี

ดำเนินงานราชการทางการเมืองเพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรี และประสานนโยบายระหว่างกระทรวง

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

- พัฒนายุทธศาสตร์และแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนการปฏิบัติงาน
- จัดสรรทรัพยากร และบริหารราชการทั่วไปของกระทรวง
- ดำเนินงานด้านการรักษาความมั่นคงภายใน
- ดำเนินงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความเป็นธรรม
- ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการส่วนภูมิภาค

กรมการปกครอง

- ดำเนินงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ
- ดำเนินงานด้านการอำนวยความเป็นธรรม
- ดำเนินงานด้านการปกครองท้องถิ่น
- ดำเนินงานด้านการอาสาสมัครดินแดน
- ดำเนินงานด้านการทะเบียน

กรมที่ดิน

- คุ้มครองสิทธิในที่ดินของบุคคลและจัดการที่ดินของรัฐ โดยการออกหนังสือแสดงสิทธิ
- ให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์
- บริหารจัดการที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

กรมการพัฒนาชุมชน

- ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ
- ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน
- ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษา แนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

จัดทำแผนแม่บท วางมาตรการส่งเสริมสนับสนุนการป้องกัน บรรเทาและฟื้นฟูจากสาธารณภัย โดยการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย สร้างระบบป้องกัน เตือนภัย ฟื้นฟูหลังเกิดภัย และการติดตามประเมินผล เพื่อให้หลักประกันในด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

กรมโยธาธิการและผังเมือง

- ดำเนินงานด้านการผังเมืองระดับต่าง ๆ การโยธาธิการ การออกแบบการก่อสร้างและการควบคุมการก่อสร้างอาคาร
- สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการพัฒนาเมือง พื้นที่ และชนบท โดยการกำหนดและกำกับดูแลนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบการตั้งถิ่นฐาน และโครงสร้างพื้นฐาน
- กำหนดคุณภาพและมาตรฐานการก่อสร้างด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และการผังเมือง

การไฟฟ้านครหลวง

- จัดให้ได้มาและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า
- ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่เป็นประโยชน์แก่การไฟฟ้านครหลวง

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

จัดหา ให้บริการพลังงานไฟฟ้า และดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ให้เกิดความพึงพอใจ ทั้งด้านคุณภาพและบริการ โดยการพัฒนางค์กรอย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

การประปานครหลวง

- ดำเนินธุรกิจหลักด้านน้ำอย่างครบวงจร โดยให้บริการน้ำที่มีมาตรฐานคุณภาพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนอย่างทั่วถึง
- องค์กรที่มีความสามารถในการรับมือวิกฤตการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ
- ดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างคุณค่าแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสร้างการเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืน

การประปาส่วนภูมิภาค

- สำรอง จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ
- ผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปาทั่วประเทศ ยกเว้นกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ
- ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับธุรกิจการประปา

องค์การตลาด

พัฒนาและบริหารเครือข่ายตลาดภาครัฐ และส่งเสริมตลาดร่วมเอกชน เพื่อเป็นกลไกของรัฐบาลในการกระจายสินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้าชุมชนเพื่อประชาชน

องค์การจัดการน้ำเสีย

จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการบำบัดน้ำเสียภายในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียและการให้บริการหรือรับบริหารหรือจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งบริหารหรือกิจการต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ

กรุงเทพมหานคร

ดำเนินการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องที่กฎหมายกำหนด

เมืองพัทยา

ดำเนินการในเขตเมืองพัทยาในเรื่องที่กฎหมายกำหนด

๓.๑ วิสัยทัศน์

ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน
บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๒ พันธกิจ

๑. รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และความมั่นคงภายใน
๒. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก
๓. ส่งเสริมการพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน
๔. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการในระดับพื้นที่

๓.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑**

การเสริมสร้างความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงภายใน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒

การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชน และพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓

การพัฒนาภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ให้เติบโต
อย่างสมดุล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔

การพัฒนาองค์กรให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

๓.๔ เป้าหมาย

๑. ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสังคมสงบสุข
๒. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและชุมชนเข้มแข็ง
๓. ภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ มีความสามารถในการแข่งขัน และได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล
๔. องค์กรสมรรถนะสูง ตอบโจทย์ประชาชน ยึดหลักธรรมาภิบาล

แนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับ “โครงการบ้านล้านหลัง เฟส 2” ที่รัฐบาลประกาศในเดือนเมษายน 2568

1. ให้สิทธิพิเศษเฉพาะข้าราชการเท่านั้น
2. มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ 5% ตลอดอายุสัญญา
3. จำกัดราคาบ้านไม่เกิน 1.5 ล้านบาทต่อหลัง
4. ไม่มีการสนับสนุนจากรถนาถารของรัฐ

ตอบ : 3. จำกัดราคาบ้านไม่เกิน 1.5 ล้านบาทต่อหลัง

อธิบาย : โครงการบ้านล้านหลัง เฟส 2 เป็นนโยบายของรัฐบาลเพื่อช่วยให้ประชาชนรายได้น้อยมีที่อยู่อาศัย โดยเน้นบ้านราคาต่ำ ไม่เกิน 1.5 ล้านบาท และมีเงื่อนไขผ่อนนาน ดอกเบี้ยต่ำ สนับสนุนโดยธนาคารอาคารสงเคราะห์

2. ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในความตกลงใดด้านสิ่งแวดล้อมในเดือนพฤษภาคม 2568

1. ข้อตกลงปารีส (Paris Agreement)
2. ข้อตกลงเพื่อการลดใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว (ASEAN Plastic Pact)
3. ข้อตกลงความร่วมมือแม่น้ำโขง
4. ข้อตกลงการลดโลกร้อนของสหประชาชาติ (UNCCC)

ตอบ : 2. ข้อตกลงเพื่อการลดใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว (ASEAN Plastic Pact)

อธิบาย : ประเทศไทยได้เข้าร่วม ASEAN Plastic Pact เพื่อร่วมมือกันลดขยะพลาสติก โดยเฉพาะพลาสติกใช้ครั้งเดียวภายในปี 2573

3. รัฐบาลไทยมีเป้าหมายดึงดูดนักลงทุนต่างชาติผ่านโครงการใดที่ประกาศในเดือนเมษายน 2568

1. Thailand 4.0
2. Soft Power for Asia
3. EEC Next
4. Smart Visa+

ตอบ : 3. EEC Next

อธิบาย : โครงการ EEC Next เป็นการขยายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อรองรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เช่น AI, EV และเทคโนโลยีสะอาด โดยหวังดึงดูดการลงทุนระดับโลก

4. ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) ของประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม 2568 มีแนวโน้มอย่างไร

1. ลดลงเล็กน้อย
2. เพิ่มขึ้นเกิน 5%
3. คงที่จากเดือนก่อนหน้า
4. ลดลงอย่างรุนแรง

ตอบ : 1. ลดลงเล็กน้อย

อธิบาย : ธปท. รายงานว่า CPI ลดลงเล็กน้อยในเดือนพฤษภาคม 2568 จากราคาน้ำมันที่ลดลงและมาตรการตรึงราคาสินค้าบางรายการของรัฐ

5. นโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการในเดือนมิถุนายน 2568 คือเรื่องใด

1. ขยายเวลาเรียนในระดับมัธยม
2. ปรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใหม่
3. ยกเลิก O-NET
4. เปิดมหาวิทยาลัยนานาชาติของรัฐ

ตอบ : 2. ปรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใหม่

อธิบาย : กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศแนวทางปรับหลักสูตรใหม่ เพื่อเน้นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้แบบ Active Learning ทั่วประเทศ เริ่มปีการศึกษา 2569

6. ใครได้รับตำแหน่งผู้อำนวยการ IMF คนใหม่ในเดือนพฤษภาคม 2568

1. เจอโรม พาวเวลล์
2. คริสตาลีนา จอร์เจียวา
3. ชารินท์ นิมมานเหมินท์
4. ธนิกันต์ อินทรเศรษฐ์

ตอบ : 2. คริสตาลีนา จอร์เจียวา

อธิบาย : คริสตาลีนาได้รับการต่ออายุตำแหน่งผู้อำนวยการ IMF อีกรอบ โดยเน้นบทบาทการแก้ปัญหาเศรษฐกิจโลกหลังวิกฤตพลังงานและสงครามในยุโรปตะวันออก

7. เหตุการณ์ใดในประเทศไทยที่เป็นข่าวใหญ่ในเดือนมิถุนายน 2568

1. การเลือกตั้งนายกรัฐมนตรียุโรปใหม่
2. การทดลองรถไฟความเร็วสูงไทย-จีนช่วงแรก
3. การเปิดด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย
4. น้ำท่วมใหญ่ภาคตะวันตกเฉียงเหนือ

ตอบ : 2. การทดลองรถไฟความเร็วสูงไทย-จีนช่วงแรก

อธิบาย : ช่วงต้นเดือนมิถุนายน รัฐบาลไทยทดลองเดินรถไฟความเร็วสูงเส้นทางกรุงเทพ-นครราชสีมา ระยะทาง 253 กิโลเมตร ถือเป็นโครงการขนส่งสำคัญของชาติ

8. ประเทศใดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ประกาศภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพในเดือนเมษายน 2568

1. อินโดนีเซีย
2. เวียดนาม
3. เมียนมา
4. มาเลเซีย

ตอบ : 4. มาเลเซีย

อธิบาย : มาเลเซียประกาศภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพจากการระบาดของไวรัสชนิดใหม่ในบางรัฐ ทำให้ต้องระดมทรัพยากรและจำกัดการเดินทางภายในประเทศ

9. มาตรการ “Digital Wallet 10,000 บาท” ของรัฐบาลไทยมีวัตถุประสงค์ใด

1. กระตุ้นการท่องเที่ยว
2. แก้ปัญหาหนี้ครัวเรือน
3. เพิ่มเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ
4. ส่งเสริมการออมระยะยาว

ตอบ : 3. เพิ่มเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

อธิบาย : มาตรการแจกเงินผ่าน Digital Wallet วงเงิน 10,000 บาทให้ประชาชนอายุ 16 ปีขึ้นไป เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายในท้องถิ่นหวังเร่งเศรษฐกิจฐานราก

10. การประชุมสุดยอดผู้นำ G7 ประจำปี 2568 จัดขึ้นที่ประเทศใด

1. สหรัฐอเมริกา
2. ญี่ปุ่น
3. อิตาลี
4. แคนาดา

ตอบ : 3. อิตาลี

อธิบาย : G7 ปีนี้จัดที่เมืองบารี ประเทศอิตาลี โดยเน้นประเด็นสงครามในยูเครน ภาวะโลกร้อน และเศรษฐกิจโลกหลังวิกฤตพลังงาน

11. ข้อใดคือวาระสำคัญที่รัฐสภาไทยให้ความเห็นชอบเมื่อเดือนมิถุนายน 2568

1. การแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา 256
2. การจัดเก็บภาษีคาร์บอนทั่วประเทศ
3. การตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อความมั่นคง
4. การให้สัตยาบันความตกลงการค้า RCEP

ตอบ : 1. การแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา 256

อธิบาย : ในเดือนมิถุนายน 2568 รัฐสภาลงมติรับหลักการร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 256 เพื่อเปิดทางให้มีการตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.)

12. กระทรวงพาณิชย์เปิดตัวแอปพลิเคชันใดในไตรมาส 2/2568 เพื่อควบคุมราคาสินค้า

1. ThaiTrade Online
2. DIT Price Watch
3. MOC Smart Consumer
4. Easy e-Market

ตอบ : 3. MOC Smart Consumer

อธิบาย : เป็นแอปที่ประชาชนสามารถตรวจสอบราคาสินค้าอุปโภคบริโภคได้แบบเรียลไทม์ และร้องเรียนราคาสินค้าได้โดยตรง

13. จังหวัดใดได้รับเลือกให้เป็น “เมือง MICE แห่งใหม่” ประจำปี 2568 โดย TCEB

1. สุราษฎร์ธานี
2. ขอนแก่น
3. พิษณุโลก
4. อุตรธานี

ตอบ : 2. ขอนแก่น

อธิบาย : ขอนแก่นได้รับการส่งเสริมให้เป็นเมืองจัดประชุมและนิทรรศการระดับภูมิภาค เพื่อกระจายรายได้สู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

14. โครงการ “ภูเก็ตโมเดล” ที่กลับมาเดินหน้าในไตรมาส 2 ปี 2568 มีเป้าหมายหลักคืออะไร

1. พัฒนาเป็นเมืองสีเขียวระดับโลก
2. ปรับปรุงเกิดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านดิจิทัล
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
4. พัฒนาเป็นเกาะต้นแบบเมืองอัจฉริยะ Smart Island

ตอบ : 4. พัฒนาเป็นเกาะต้นแบบเมืองอัจฉริยะ Smart Island

อธิบาย : ภูเก็ตโมเดลเดินหน้าพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นต้นแบบเมืองอัจฉริยะแห่งอาเซียน

15. การประกาศขึ้นค่าแรงขั้นต่ำในเดือนพฤษภาคม 2568 ของรัฐบาลมีผลอย่างไร

1. เพิ่มขึ้น 400 บาททั่วประเทศ
2. ปรับเพิ่มเฉพาะพื้นที่ EEC
3. ยังไม่มีการปรับขึ้น
4. แยกตามภาคอุตสาหกรรม

ตอบ : 1. เพิ่มขึ้น 400 บาททั่วประเทศ

อธิบาย : นโยบายหาเสียงของรัฐบาลผสมชุดปัจจุบัน ได้ประกาศใช้ค่าแรงขั้นต่ำ 400 บาททั่วประเทศ เริ่มใช้กลางปี 2568

16. ประเทศใดเปิดตัว “ธนาคารกลางดิจิทัล (CBDC)” สำหรับประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1. สิงคโปร์
2. อินโดนีเซีย
3. ฟิลิปปินส์
4. เวียดนาม

ตอบ : 2. อินโดนีเซีย

อธิบาย : อินโดนีเซียเริ่มใช้เงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (Digital Rupiah) สำหรับประชาชนทั่วไปในปี 2568

17. สงครามระหว่างยูเครนกับรัสเซียในช่วงไตรมาส 2 ปี 2568 มีเหตุการณ์สำคัญใด

1. ยูเครนเข้าร่วม NATO
2. รัสเซียยิงขีปนาวุธใส่โปแลนด์
3. มีการเจรจาหยุดยิงชั่วคราว
4. สหรัฐฯ ถอนทหารจากยุโรป

ตอบ : 3. มีการเจรจาหยุดยิงชั่วคราว

อธิบาย : ภายหลังความกดดันจากนานาชาติ ทั้งสองฝ่ายเริ่มเจรจาหยุดยิงชั่วคราวผ่านการกลางของ สวิตเซอร์แลนด์ในเดือนพฤษภาคม 2568

18. องค์การอนามัยโลก (WHO) ประกาศเตือนเกี่ยวกับโรคอะไรในเดือนเมษายน 2568

1. โควิดสายพันธุ์ Zeta
2. โรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ใหม่
3. โรคสมองฝ่อเฉียบพลัน
4. ฝีดาษลิงระบาดระลอกใหม่

ตอบ : 2. โรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ใหม่

อธิบาย : WHO เตือนถึงสายพันธุ์ H5N3 ที่พบในบางประเทศในยุโรปและเอเชีย ซึ่งมีโอกาสกลายพันธุ์และแพร่สู่คน

19. ประเทศใดเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม APEC ปี 2568

1. แคนาดา
2. ญี่ปุ่น
3. สหรัฐอเมริกา
4. เปรู

ตอบ : 4. เปรู

อธิบาย : การประชุม APEC 2025 กำหนดจัดที่กรุงลิมา ประเทศเปรู โดยมีประเด็นการค้าเสรีและความมั่นคงด้านอาหารเป็นหัวใจหลัก

20. วันที่ 16 มิถุนายน 2568 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เปิดเผยว่ามีการเตรียมความพร้อมเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่จะจัดขึ้นในช่วงใด

- ก. ตุลาคม 2568 ข. พฤศจิกายน 2568 ค. ธันวาคม 2568 ง. มกราคม 2569

เฉลย : ก. ตุลาคม 2568

คำอธิบาย : กกต. อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมด้านระบบและบุคลากร เพื่อรองรับการจัดเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. ซึ่งคาดว่าจะมีขึ้นในเดือนตุลาคม 2568 เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของนโยบายการพัฒนาเมือง

21. เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2568 รัฐบาลไทยได้มีการแถลงความคืบหน้าการเจรจากับประเทศใดเพื่อขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการลงทุนในภูมิภาคอาเซียน

- ก. เวียดนาม ข. มาเลเซีย ค. อินโดนีเซีย ง. ฟิลิปปินส์

เฉลย : ข. มาเลเซีย

คำอธิบาย : ในช่วงเวลาดังกล่าว ไทยและมาเลเซียได้มีการประชุมระดับผู้นำเพื่อหารือขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน โดยเฉพาะในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ เพื่อกระตุ้นการเติบโตในภูมิภาคและส่งเสริมการเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตระหว่างสองประเทศ

22. เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2568 ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ประกาศคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ร้อยละเท่าใด

- ก. 1.75% ข. 2.00% ค. 2.25% ง. 2.50%

เฉลย : ค. 2.25%

คำอธิบาย : ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ล่าสุด ธปท. มีมติคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ 2.25% เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการดูแลเศรษฐกิจในประเทศและการควบคุมเงินเฟ้อในระยะยาว

23. เหตุการณ์น้ำท่วมฉับพลันที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงรายเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2568 มีสาเหตุสำคัญจากสิ่งใด

- ก. ฝนตกหนักต่อเนื่อง ข. เขื่อนปล่อยน้ำเกินกำหนด
ค. ดินถล่มจากภูเขาไฟ ง. พายุโซนร้อนขึ้นฝั่ง

เฉลย : ก. ฝนตกหนักต่อเนื่อง

คำอธิบาย : จังหวัดเชียงรายประสบอุทกภัยจากฝนที่ตกหนักติดต่อกันหลายวัน ส่งผลให้ระดับน้ำในหลายพื้นที่เพิ่มสูงฉับพลัน และน้ำป่าไหลหลาก สร้างความเสียหายแก่บ้านเรือนและการเกษตรของประชาชน

24. เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2568 รัฐบาลไทยได้ประกาศแผนเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหา PM 2.5 โดยมีมาตรการใดเป็นมาตรการสำคัญที่สุดในช่วงเริ่มต้น

- ก. การจำกัดปริมาณการใช้รถยนต์ส่วนตัว ข. การควบคุมการเผาในที่โล่ง
ค. การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ ง. การแจกหน้ากากอนามัยให้ประชาชน

เฉลย : ข. การควบคุมการเผาในที่โล่ง

คำอธิบาย : การเผาในที่โล่ง โดยเฉพาะในภาคเกษตรกรรม เป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ทำให้ค่าฝุ่นละออง PM 2.5 สูง รัฐบาลจึงเน้นมาตรการควบคุมการเผาอย่างเข้มงวดในช่วงเริ่มต้นเพื่อลดผลกระทบในวงกว้าง

ความรู้เกี่ยวกับแนวนโยบายแห่งรัฐและนโยบายรัฐบาล

แนวนโยบายแห่งรัฐ

ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๕๕ ก เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๓๖ มาตรา แบ่งออกเป็น ๑๒ หมวด และอีก ๑ หมวดพิเศษว่าด้วยบทเฉพาะกาล

บทบัญญัติในหมวด ๕ มีชื่อว่า “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” นับเป็นครั้งแรกที่กำหนดชื่อหมวด เช่นนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่แนวคิดในการมีบทบัญญัติทำนองนี้ไม่ใช่ของใหม่ เพราะเคยปรากฏมาแล้วในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๙๒ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๙๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๙๕ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๑ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๗ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๒๑ และรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๓๔ เพียงแต่ในรัฐธรรมนูญเหล่านั้นเรียกว่า “แนวนโยบายแห่งรัฐ” ดังที่ปรากฏเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๒ และเรียกเช่นนั้นเรื่อยมาจนกระทั่งเปลี่ยนเป็น “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

เมื่อแรกเริ่มมีบทบัญญัติว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๙๒ สภาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวประสงค์จะให้เรื่องนี้เป็นไปตามหลักการที่ว่า ในขณะที่ยังไม่มีรัฐธรรมนูญกำหนดบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของชนชาวไทยในส่วนของรัฐเองก็ควรต้องมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชนเป็นการตอบแทนด้วย หน้าที่ของรัฐอาจแสดงออกในรูปของแนวนโยบายกว้าง ๆ ว่า รัฐต้องปฏิบัติ หรือพึงปฏิบัติอย่างไรบ้างในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การทหาร การต่างประเทศ อีกประการหนึ่ง คณะรัฐบาลที่ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน ต่างก็มีนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อที่ประชุมร่วมกันของ รัฐสภาก่อนเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน แต่นโยบายเหล่านี้ไม่คงที่ถาวร เพราะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลตามไปด้วย จึงสมควรจะมีนโยบายกลางของรัฐอันคงที่ถาวรไม่ว่าผู้ใดเข้ามาเป็น คณะรัฐบาลก็ต้องปฏิบัติตาม โดยถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นเจตจำนงร่วมกันของชนในชาติ นโยบายกลางเช่นนี้เองที่ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๒ เรียกว่า “แนวนโยบายแห่งรัฐ” และเปลี่ยนมาเรียกว่า “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” ในปัจจุบัน

ความหมาย

แนวนโยบายแห่งรัฐหมายถึง แนวนโยบายหลักของรัฐหรือประเทศ (State Policy) ไม่ใช่แนวนโยบายของรัฐบาลคณะใดคณะหนึ่ง (Government Policy) แนวนโยบายของรัฐบาลเปลี่ยนแปลงได้ตามพรรคการเมืองและคณะรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ แต่แนวนโยบายแห่งรัฐจะไม่ผันแปรไปตามพรรคการเมืองและคณะรัฐบาล มีการอุปมาในครั้งยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๓๒ ว่าแนวนโยบายแห่งรัฐเป็นเหมือนนวัตกรรมประสงค์และนโยบายในการจัดตั้งบริษัทหรือองค์กร ส่วนนโยบายของคณะรัฐมนตรีเป็นเพียงนโยบายของคณะผู้บริหารบริษัทหรือองค์กรในแต่ละยุคสมัยเท่านั้น แนวนโยบายแห่งรัฐจึงเป็นหลักการสำคัญของรัฐ (Directive Principles of State Policy) ในเรื่องใหญ่ ๆ เช่น การศึกษา การทหาร แรงงาน การปกครอง การต่างประเทศ เพื่อบ่งชี้ว่าต่อไปนี้รัฐหรือประเทศจะดำเนินการเรื่องนั้น ๆ ไปในทิศทางใด ส่วนรายละเอียดเป็นเรื่องนโยบายของรัฐบาลที่จะไปขยายความต่อ รัฐธรรมนูญเกือบทุกประเทศมีบทบัญญัติเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐ เพียงแต่ว่าบางประเทศอาจกำหนดไว้ในคำปรารภ บางประเทศกำหนดไว้ในหมวดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมีเพียงไม่กี่ประเทศเท่านั้นที่แยกมาบัญญัติเป็นหมวดหนึ่งต่างหาก เช่น จีน พม่า อินเดีย สำหรับไทยก็ได้แยกออกมามีบทบัญญัติเป็นหมวดเอกเทศเช่นกัน

ผลในทางกฎหมาย

เมื่อกำหนดให้บทบัญญัติว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐเป็นหมวดหนึ่งต่างหากในรัฐธรรมนูญแล้ว ผู้ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๓๒ เกรงว่าด้วยความที่เรื่องนี้เป็นของใหม่ อาจมีผู้ไม่เข้าใจและยกขึ้นอ้างว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาลนำไปสู่การเรียกร้องในทางการเมืองหรือในทางคดี เพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามแนวนโยบายทุกเรื่องในทันทีทันใด จึงบัญญัติไว้ด้วยว่า “บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมาย และการบริหารราชการตามนโยบาย ดังที่กำหนดไว้ และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ” ข้อนี้หมายความว่ารัฐไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะคณะรัฐมนตรีเท่านั้น หากแต่รวมถึงรัฐสภาและองค์กรทั้งหลายของประเทศที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องด้วย องค์กรเหล่านี้ต้องร่วมกันผลักดันให้แนวนโยบายในหมวดนี้เป็นรูปธรรม แต่จะทำหน้าที่ทันทีหรือเมื่อใดและโดยวิธีการอย่างไรย่อมอยู่ที่จังหวะเวลาอันเหมาะสมกำลังเงินและฐานะความเป็นอยู่ของประเทศเพราะมาตรการบางอย่างต้องตราเป็นกฎหมายซึ่งต้องใช้เวลามาก ในขณะที่มาตรการบางอย่างอยู่ในอำนาจของฝ่ายบริหารจะทำได้อยู่แล้ว แต่ถักรัฐบาลไม่ใส่ใจที่จะผลักดันในเมื่อมีความพร้อมและจังหวะเวลาอันเหมาะสมที่จะทำได้ ก็เป็นเรื่องที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะพึงตั้งกระทู้ถามหรือเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ อันเป็นมาตรการปกติในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ในกรณีที่รัฐบาลผลักดันในเรื่องตามนโยบายเหล่านี้แล้ว แต่รัฐสภาไม่ให้ความร่วมมือ ทั้งที่สมควรจะสานต่อให้ลุล่วงได้ ก็เป็นเรื่องที่ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะไม่ลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนั้นในการเลือกตั้งสมัยหน้า หรือรัฐบาลอาจนำประเด็นนี้ไปให้ประชาชนออกเสียงแสดงประชามติหรือยุบสภาเพื่อจัดการเลือกตั้งทั่วไป โดยชูประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นหาเสียงเลือกตั้งก็ได้

นับแต่ พ.ศ. ๒๕๙๒ เป็นต้นมา เมื่อมีการจัดทำรัฐธรรมนูญในคราวใด ก็จะมีบัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐในทำนองเดียวกันไว้ด้วยเสมอ ความแตกต่างอยู่ที่ว่า จะควรเพิ่มเติมแนวนโยบายเรื่องใดให้แปลกใหม่ออกไปจากเดิมหรือตัดทอนข้อใดบ้างเท่านั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐกับนโยบายของรัฐบาล

ในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาอันเป็นระบอบที่ใช้อยู่ในประเทศไทย การทำงานของรัฐบาลจะอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐสภาดังที่มาตรา ๑๘๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเรียกว่า “การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน” ซึ่งทำได้โดยการที่สมาชิกสภาตั้งกระทู้ถามให้รัฐมนตรีตอบในที่ประชุมสภาหรือในราชกิจจานุเบกษา และโดยการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาเพื่อนำไปสู่การลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ กลไกเหล่านี้มีขึ้นบนพื้นฐานความคิดที่ว่าเพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชน จึงสามารถทำหน้าที่นิติบัญญัติหรือหน้าที่ในการออกกฎหมายแทนปวงชน และสามารถกำกับดูแลหรือควบคุมการทำงานของรัฐบาลแทนปวงชนได้ ข้อนี้อาจกล่าวในทางกลับกันอีกนัยหนึ่งก็ได้ว่ารัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาและรัฐสภารับผิดชอบต่อปวงชน ตามลำดับ

ในการทำงานของรัฐบาล จำเป็นต้องมีนโยบายเป็นกรอบกำหนดแนวทางการทำงานและเป็นเข็มทิศชี้ให้เห็นว่าภายในระยะเวลาที่มีอยู่ รัฐบาลจะทำอะไร อย่างไร แล้วแถลงนโยบายดังกล่าวให้รัฐสภาทราบ เพื่อว่าเจ้าหน้าที่ทั้งหลายของรัฐในทุกระดับจะได้เตรียมแผนปฏิบัติการรองรับและเตรียมสรรพกำลัง งบประมาณ และการออกกฎหมาย ตลอดจนกฎระเบียบต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้นโยบายดังกล่าวมีผลในทางปฏิบัติชัดเจนเป็นรูปธรรม ประการสำคัญคือรัฐสภาเองจะได้ทราบว่ากรอบนโยบายนั้นต่อไปนี้มีเรื่องที่รัฐบาลจะต้องมาขอความร่วมมือจากรัฐสภาเพื่อให้เอื้ออำนวยด้วยการอนุมัติงบประมาณ และกฎหมายต่าง ๆ อย่างไรบ้าง และรัฐสภาเองก็สามารถใช้กรอบนโยบายนั้นกำกับดูแลและควบคุมการทำงานของรัฐบาลได้ว่าเป็นไปตามที่แถลงไว้หรือไม่ เพียงใดในบางประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร พระมหากษัตริย์จะเป็นฝ่ายทรงแถลงนโยบายเสียเองในแต่ละปีว่ารัฐบาลของพระองค์จะทำการสิ่งใดบ้างในรอบปีต่อไปนี้ ในบางประเทศ เมื่อรัฐบาลแถลงนโยบายแล้ว รัฐสภาสามารถลงมติได้ตั้งแต่แรกเริ่มต้นว่าสมควรไว้วางใจให้รัฐบาลชุดนั้นบริหารราชการแผ่นดินต่อไปภายใต้แนวนโยบายที่เพิ่งแถลงเสร็จสิ้นหรือไม่ ดังที่ประเทศไทยก็เคยใช้วิธีปฏิบัติเช่นนี้มาแล้วตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๗ แต่ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดเพียงว่ารัฐบาลที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเสียก่อนโดยไม่มีกรลงมติแต่ประการใด เพราะการที่รัฐสภาจะพิจารณาว่าสมควรให้ความไว้วางใจรัฐบาลหรือไม่ ควรพิสูจนจากการกระทำและกาลเวลามากกว่าจากการฟังถ้อยคำในนโยบายที่แถลงโดยที่ยังไม่ได้ให้โอกาสรัฐบาลเริ่มทำงาน

ปกติแล้วนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุดมีที่มาจากนโยบายของพรรคการเมืองที่เป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นนโยบายที่ปรากฏในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองหรือนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งก็ตาม ขณะเดียวกันก็ยกร่างให้สอดคล้องกับกรอบนโยบายใหญ่ของประเทศที่มีอยู่ เช่น แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแนวนโยบายแห่งรัฐตามที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ ในประเทศไทยการยกร่างนโยบายของรัฐบาลมีปัญหา

อยู่บ้างเพราะต้องคำนึงถึงสถานะความเป็นรัฐบาลผสมหลายพรรค ดังนั้นจึงต้องผสมผสานนโยบายของทุกพรรคการเมือง ให้กลมกลืนกัน และเป็นที่ยอมรับของทุกพรรคที่ร่วมจัดตั้งรัฐบาล ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงความเร่งด่วนของปัญหา ภายใต้เวลาที่มีอยู่ค่อนข้างจำกัด ซึ่งในหลายทศวรรษที่ผ่านมาแม้ไม่มีรัฐบาลใดบริหารราชการแผ่นดินได้ครบตาม วาระสี่ปีในรัฐธรรมนูญ ดังนั้นในอดีตจึงนิยามกว้างนโยบายของรัฐบาลให้ครอบคลุมกว้าง ๆ

ในอดีต แม้รัฐธรรมนูญจะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับแนวนโยบายแห่งรัฐไว้เป็นหมวดสำคัญหมวดหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ในความเป็นจริงความสัมพันธ์ ระหว่างแนวนโยบายแห่งรัฐในรัฐธรรมนูญกับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน ของรัฐสภาและรัฐบาลยังไม่ชัดเจนนักเพราะยังขาดการอ้างอิงหรือทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ครั้นเมื่อมาตรา ๘๘ ของ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติว่าในการแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภาก่อนเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินคณะรัฐมนตรี ต้องชี้แจงต่อสภาให้ชัดเจนว่า จะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐ หรือที่ รัฐธรรมนูญฉบับนี้เรียกเสียใหม่ว่าแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ อีกทั้งต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการ รวมทั้ง ปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง เป็นอันแสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญต้องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง แนวนโยบายแห่งรัฐ หรือที่เรียกเสียใหม่ว่าแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐกับนโยบายของรัฐบาลอย่างชัดเจน

หลักการปัจจุบัน

เมื่อมีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ในขั้นยกร่างครั้งแรก คณะผู้ร่างได้เสนอให้ใช้ชื่อหมวดว่า “หลักการพื้นฐานในการกำหนดนโยบายของรัฐ” และได้ปรับปรุงเนื้อหาของหลายมาตราในหมวดนี้ผิดแผกแตกต่างไป จากที่เคยมีมาแต่เดิมเป็นอันมาก แต่ในที่สุดสภาร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขอีกครั้งจนเป็นที่ยุติโดยให้เรียกว่า “แนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ” และใช้สิบบมาจนบัดนี้ ถ้อยคำที่เพิ่มขึ้นใหม่จึงมีเฉพาะคำว่า “พื้นฐาน” เพื่อแสดงว่าแนวนโยบายแห่งรัฐที่ ปรากฏในหมวดนี้เป็นเพียงพื้นฐานหรือมาตรฐานขั้นต่ำเท่านั้น รัฐอาจกำหนดเพิ่มเติมขึ้นเองให้มีมาตรฐานขั้นสูง นอกเหนือจากนี้อีกก็ได้ บทบัญญัติในหมวดนี้เริ่มตั้งแต่มาตรา ๗๑ จนถึงมาตรา ๘๘ รวม ๑๘ มาตรา ทั้งนี้ ยังคง หลักการเดิมที่ว่า บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหาร ราชการแผ่นดิน แต่ตัดข้อความที่ว่า “ไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ” ออก เพราะการจะฟ้องร้องได้หรือไม่ยอมแล้ว แต่รูปคดีและบทบัญญัติในกฎหมายอื่น ๆ ที่จะมารองรับต่อไป ซึ่งอาจมีกรณีเปิดโอกาสให้ร้องเรียนหรือนำคดีไปสู่ องค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ศาลปกครองหรือศาลรัฐธรรมนูญก็เป็นได้

ในขณะเดียวกัน รัฐธรรมนูญได้กำหนดหลักการเพิ่มขึ้นใหม่เพื่อยืนยันความสำคัญของหมวดนี้อีก สามเรื่อง คือ

๑. ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาก่อนเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องชี้แจงต่อรัฐสภา ให้ชัดเจนด้วยว่า จะดำเนินการใดเพื่อเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติ ไว้ในหมวด ๕ นี้ อันเป็นการยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐกับนโยบายของคณะรัฐมนตรี ดังกล่าวแล้วข้างต้น

๒. คณะรัฐมนตรีต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการบริหารราชการแผ่นดินตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในหมวด ๕ ต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดไว้ในหมวดว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐได้

หลักการและวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

หลักการใหม่สามประการนี้ทำให้บทบัญญัติในหมวด ๕ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมีความแข็งแกร่งและความสำคัญโดดเด่นขึ้นมากว่าเดิมเป็นอันมาก อย่างน้อยที่สุด ในการจัดทำนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ การจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนแผนพัฒนาอื่น ๆ ของประเทศ การจัดทำนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่จะแถลงต่อรัฐสภา การที่รัฐบาลจะเตรียมการเพื่อเสนอร่างกฎหมายต่าง ๆ ต่อรัฐสภา การที่รัฐสภาจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในเรื่องใดที่เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา การที่ประชาชนจะตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล และการที่รัฐสภาจะควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลโดยการตั้งกระทู้ถามหรือเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจแล้วแต่ต้องคำนึงถึงบทบัญญัติในหมวด ๕ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐทั้งสิ้น

๕ นโยบายรัฐบาล

นายกฯ แถลงผลงาน 90 วัน “โอกาสไทย ทำได้จริง” ปี 68 เดินหน้า 5 นโยบายหลัก

นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงผลการดำเนินงานของรัฐบาลรอบ 3 เดือน (90 วัน) และมอบนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของนายกรัฐมนตรีให้แก่ข้าราชการระดับสูง ได้แก่

หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง กรม และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ภายใต้แคมเปญ “2568 โอกาสไทย ทำได้จริง 2025 Empowering Thais: A Real Possibility จากผลงานที่เป็นรูปธรรม สู่อนาคตที่ทำได้จริง” พร้อมมอบนโยบายให้แก่รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้รับผิดชอบในแต่ละนโยบายด้วย สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

แถลง 11 นโยบาย เพื่อ “โอกาส” ของคนไทย

นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายทั้งหมด 11 นโยบาย แบ่งเป็นนโยบายระยะยาวที่ต้องทำในเชิงโครงสร้าง 6 นโยบาย ประกอบด้วย

- 1) การจัดการน้ำท่วม-น้ำแล้ง
- 2) การแก้ปัญหาหมอกควัน PM 2.5
- 3) ปัญหายาเสพติด
- 4) การทลายการผูกขาด
- 5) การแก้ปัญหาธุรกิจนอกระบบ และ
- 6) นโยบายการลงทุนครั้งใหญ่ในอนาคต

สำหรับนโยบายที่จะเกิดขึ้นในปีหน้า 5 นโยบาย ประกอบด้วย

- 1) โครงการ SML
- 2) หนึ่งอำเภอหนึ่งทุน
- 3) ดิจิทัลวอลเล็ต
- 4) การแก้หนี้ครัวเรือน และ

5) บ้านเพื่อคนไทย

นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวเริ่มต้นงานว่า ผลงานของรัฐบาลแพทองธาร เป็นผลงานที่ต่อเนื่องมาจากการบริหารงานของนายเศรษฐา ทวีสิน อดีตนายกรัฐมนตรี วันนี้รัฐบาลได้ทำงานผ่านความร่วมมือของคณะรัฐมนตรี และพี่น้องข้าราชการ เพื่อพี่น้องประชาชนมาแล้ว 90 วันเต็ม โดย 6 นโยบายระยะยาว ประกอบด้วยแก้ไขปัญหา “น้ำท่วม - น้ำแล้ง”

นโยบายแรก คือ การแก้ไขปัญหา “น้ำท่วม - น้ำแล้ง” น้ำต้องเพียงพอสำหรับการอุปโภค บริโภค เกษตร และอุตสาหกรรม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการทั้งระยะสั้น - กลาง - ยาว ทั้งในเรื่องการศึกษาแนวทางที่จะอนุญาตให้ประชาชนขุดลอกคูคลอง ศึกษาการแก้กฎหมาย ให้ประชาชนนำดินที่ขุดลอกคูคลองไปใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ ยังให้มีการศึกษาโครงการ Flood Way และโครงสร้างขนาดใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วมได้อย่างยั่งยืน แก้ปัญหาหมอกควัน ตั้ง KPI PM 2.5 จะต้องลดน้อยลงทุกปี

สำหรับปัญหา “หมอกควัน” นายกรัฐมนตรี ประกาศ KPI ว่า PM 2.5 จะต้องลดน้อยลง ทั้งในแง่ปริมาณฝุ่น และตัวเลขประชาชนที่ป่วยจากฝุ่นต้องลดลงทุกปี ปัจจุบันรัฐบาลได้ควบคุมการเผาในประเทศ การเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านให้ลดการเผา และการออกกฎหมาย พ.ร.บ. อากาศสะอาด ที่อยู่ในขั้นตอนทบทวน ข้อกฎหมาย และเตรียมเสนอพิจารณาในสภาผู้แทนราษฎร

พัฒนาแพลตฟอร์มแจ้งเบาะแสยาเสพติดส่งตรงถึงนายกฯ นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงการทำให้แพลตฟอร์มให้ประชาชนได้สามารถแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดส่งถึงนายกรัฐมนตรีได้โดยตรง ซึ่งจะมีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลผู้แจ้งให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ รวมถึงรัฐบาลจะใช้โมเดล โครงการทำวังผาโมเดล (จ.น่าน) และรัชบุรี โมเดล (จ.ร้อยเอ็ด) มาใช้ในการแก้ปัญหา ยาเสพติดด้วย และให้มีการขยายการดำเนินการดังกล่าวไปทั่วประเทศต่อไป

เร่งปลดล็อกทุนผูกขาด นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า “การผูกขาดทุกชนิด เป็นการเพิ่มต้นทุนให้ประชาชน และทำให้พี่น้องประชาชนยากจนลง” รัฐบาลจะเร่งดำเนินการปลดล็อกการผูกขาด โดยเฉพาะเรื่องข้าวที่ตั้งเป้าให้เกษตรกรทุกคนและผู้ค้าข้าว SMEs สามารถส่งออกข้าวไปทั่วโลกได้เอง หรือการปลดล็อกการผูกขาดราคาพลังงานด้วยเงื่อนไขทางกฎหมาย เพื่อปรับโครงสร้างค่าไฟฟ้า ค่าพลังงานให้ถูกลงให้ได้

นำธุรกิจนอกระบบ เข้าสู่ระบบ ปกป้องประชาชน รัฐบาลจะนำธุรกิจใต้ดินขึ้นมาอยู่บนดินและกำกับให้ถูกกฎหมาย คาดว่าธุรกิจใต้ดินมีมูลค่ากว่า 49% ของ GDP ไทย รวมไปถึงการที่รัฐบาลจะส่งเสริมเรื่องของสุราชุมชน ซึ่งเชื่อว่าเกษตรกรจะได้ประโยชน์จากเรื่องนี้ เนื่องจากพบว่าข้อมูลการส่งออกมากกว่าปีละ 7 หมื่นล้านบาท และรัฐสามารถเก็บภาษีได้ถึง 185,000 ล้านบาท/ปี การแก้ปัญหานี้จะทำให้รัฐบาลปกป้องประชาชนได้และทำให้รัฐจัดเก็บได้มากขึ้นด้วย

ตั้งเป้าไทยเป็น AI Hub ของภูมิภาค สำหรับเรื่องเทคโนโลยี และ AI รัฐบาลไทยตั้งเป้าจะเป็น AI Hub ของภูมิภาค เนื่องจากในปัจจุบันมีบริษัทใหญ่มาลงทุนทำศูนย์ข้อมูล (Data center) เป็นเงินลงทุนมากกว่าล้านล้านบาทแล้ว ขณะนี้ รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างคนในเรื่องของเทคโนโลยีและ AI โดยให้ไปเรียนในระดับมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น ตั้งเป้า 280,000 คน ภายใน 5 ปี

เดิหน้า 5 นโยบายหลัก เกิดขึ้นจริงในปี 68 ในส่วนของนโยบายใหม่ที่จะเกิดขึ้นในปี 2568 นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงการนำนโยบาย “หนึ่งอำเภอ หนึ่งทุน” หรือ ODOS (One District One Scholarship) กลับมาอีกครั้ง โดยใช้งบประมาณจากการขายสลากกินแบ่งรัฐบาล รวมทั้งมีโครงการที่เปิดโอกาสให้เด็กไทยได้ไปฝึกภาษาที่ต่างประเทศเป็นเวลาสั้น ๆ ในโครงการ “1 อำเภอ 1 ชมเมอร์แคมป์” และโครงการอัปเกรดโรงเรียนประจำอำเภอ ทำให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ เดิมครู เดิมเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา และ AI ให้เด็ก ๆ ในทุกอำเภอ เพื่อเตรียมพร้อมเด็กไทยสู่การเติบโตที่เข้มแข็งและแข็งแกร่ง และมีการศึกษาที่ดี ซึ่งทั้งหมดนี้จะเริ่มให้ลงทะเบียในปี 2568 นี้ รวมไปถึงการให้โอกาสคนทุกตำบลหมู่บ้านในการคิดและลงมือแก้ไขปัญหาในพื้นที่ผ่านโครงการ SML ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่จะกระจายโอกาสและเงินลงไปในทุกหมู่บ้าน พร้อมกับกองทุนเพื่อฟื้นฟู SMEs ซึ่งเป็นฐานรากของเศรษฐกิจไทยอีกกว่า 5,000 ล้านบาท เพื่อให้ SMEs กลับมายืนได้อย่างเข้มแข็ง

“บ้านเพื่อคนไทย” ความหวังของคนไทยที่อยากมีบ้าน นอกจากนี้ยังมี โครงการ “บ้านเพื่อคนไทย” (Public Housing) คอนโดคุณภาพดีพร้อมเฟอร์นิเจอร์พร้อมอยู่ เริ่มต้นประมาณ 30 ตารางเมตร ผ่อนเดือนละประมาณ 4,000 บาท ระยะเวลา 30 ปี และให้สิทธิอยู่อาศัย 99 ปี ที่จะเป็นความหวังของคนไทยที่อยากมีบ้าน ขับเคลื่อนรถไฟฟ้า 20 ตลอดสายให้เกิดขึ้นจริง

ในปี 2567 ได้มีการทำโครงการนำร่อง “รถไฟฟ้า 20 บาทตลอดสาย” ไปแล้ว ในสายสีแดงและสายสีม่วง ซึ่งได้รับเสียงตอบรับที่ดีจากประชาชน หัวใจของรถไฟฟ้า 20 บาท คือการทำให้รถไฟฟ้า เป็นของประชาชนทุกคน ต้องเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดย ภายในปี 2568 คนไทยจะขึ้นรถไฟฟ้าในราคาเดียวคือ 20 บาท และไม่ว่าจะเปลี่ยนกี่สาย หากยังอยู่ในระบบจะจ่ายเพียง 20 บาทราคาเดียว

โครงการเงินหมุนฟื้นเศรษฐกิจระยะที่ 2 เงินสดจะถึงมือผู้สูงอายุประมาณ 4 ล้านรายไม่เกินตรุษจีนนี้ ในส่วนของการดำเนินโครงการเงินหมุนฟื้นเศรษฐกิจระยะที่ 2 นายกรัฐมนตรีประกาศว่า เงินสดจะถึงมือผู้สูงอายุประมาณ 4 ล้านรายไม่เกินตรุษจีนนี้ หลังจากนั้น จะดำเนินการระยะที่ 3 สำหรับบุคคลทั่วไป ซึ่งจะได้รับเงินผ่าน Digital Wallet เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจต่อเนื่องพร้อมทั้งยกระดับประเทศไทยให้ก้าวสู่ยุคดิจิทัล เกิดการเชื่อมต่อระหว่างภาครัฐและประชาชน ทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการภาครัฐได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

แก้หนี้ครัวเรือน เน้นหนี้ “รถยนต์” และ “บ้าน” หนี้ครัวเรือน เป็นปัญหาต่อเศรษฐกิจไทย รัฐบาลจึงออกมาตรการพักดอกเบี้ย 3 ปี สำหรับหนี้เสียที่ขาดส่ง 1 ปี เลือหนี้บ้าน รถ SMEs ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่ม “หนี้ดี” ที่สร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างอาชีพ สร้างรายได้ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยและสมาคมธนาคาร ตกลงที่จะลดการส่งเงินเข้ากองทุนฟื้นฟูลง 0.23% ซึ่งเป็นเงินกว่า 39,000 ล้านบาทต่อปี และธนาคารพาณิชย์จะเติมให้อีก 39,000 รวมกันเป็น 78,000 ล้านบาทต่อปี เพื่อพักดอกเบี้ย 3 ปี ให้ลูกหนี้จ่ายคืนเงินต้นได้เต็มจำนวน โดยจะเริ่มดำเนินการในต้นปี 2568 พร้อมมาตรการประนอมหนี้แบบพิเศษที่จะล้างหนี้ให้ทั้งหมด สำหรับลูกหนี้มูลหนี้ต่ำกว่า 5,000 บาท โดย 2 ปีกว่า ๆ ที่เหลืออยู่ของรัฐบาลประชาชนต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเศรษฐกิจต้องดีขึ้น โดย นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ นายพิชัย ชุณหวชิร รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไป

📖 แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับแนวนโยบายแห่งรัฐและนโยบายรัฐบาล

ข้อ 1. ข้อใดต่อไปนี้ “ไม่ใช่” แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

ก. นโยบายด้านการต่างประเทศ

ข. นโยบายด้านการกีฬา

ค. นโยบายด้านสังคม

ง. นโยบายด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

เฉลย : ข. นโยบายด้านการกีฬา

อธิบาย : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 65 และ 66 กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐไว้ 12 ด้าน เช่น ด้านกฎหมาย ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม การต่างประเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ แต่ ไม่ได้ระบุ ด้านกีฬาไว้โดยตรงแม้จะสามารถบรรจุไว้ภายใต้แนวนโยบายด้านสังคมหรือการศึกษาได้

ข้อ 2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐบาลที่เข้ารับหน้าที่ต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาภายในระยะเวลาที่วันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่

ก. 7 วัน

ข. 15 วัน

ค. 30 วัน

ง. 60 วัน

เฉลย : ค. 15 วัน

อธิบาย : ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 162 วรรคสอง กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาภายใน 15 วัน นับแต่วันเข้ารับหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีทิศทางและอยู่ภายใต้การตรวจสอบ

ข้อ 3. ข้อใดคือ “นโยบายเร่งด่วน” ของรัฐบาลชุดที่ 68 (นายเศรษฐา ทวีสิน) ที่ประกาศเมื่อเข้ารับตำแหน่ง

ก. ปรับปรุงกฎหมายล้มละลาย

ข. ส่งเสริมภาคการเกษตรด้วยนวัตกรรม

ค. แจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท

ง. ลดภาษีรายได้บุคคลธรรมดา 10%

เฉลย : ค. แจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท

อธิบาย : นโยบายเร่งด่วนที่เป็นหัวใจสำคัญของรัฐบาลชุดปัจจุบัน คือ โครงการ “เงินดิจิทัล 10,000 บาท” เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งถูกกำหนดไว้เป็นนโยบายเร่งด่วนในการแถลงต่อรัฐสภา

ข้อ 4. แนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ มีผลทางกฎหมายในลักษณะใด

ก. ไม่มีผลในทางปฏิบัติ

ข. มีผลบังคับใช้เหมือนกฎหมายทั่วไป

ค. เป็นแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน

ง. เป็นเพียงคำประกาศทางการเมือง

เฉลย : ค. เป็นแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน

อธิบาย : แม้นโยบายแห่งรัฐไม่ใช่กฎหมายที่มีบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตาม แต่เป็น “หลักการและแนวทาง” ที่รัฐและหน่วยงานของรัฐ พึงยึดถือ เป็นแนวทางในการจัดทำแผนและการบริหารงาน

ข้อ 5. ข้อใด “ไม่ใช่” หนึ่งใน 12 หมวดของแนวนโยบายแห่งรัฐในรัฐธรรมนูญ

ก. นโยบายด้านการศึกษา

ข. นโยบายด้านพลังงาน

ค. นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติ

ง. นโยบายด้านศาสนา

เฉลย : ง. นโยบายด้านศาสนา

อธิบาย : แม้รัฐธรรมนูญรับรองเสรีภาพทางศาสนา แต่แนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 65 และ 66 มิได้มีการแยกนโยบายศาสนา ออกมาเป็นหมวดเฉพาะ

ข้อ 11. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ มีเป้าหมายสำคัญข้อใด

- ก. สร้างความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยี
 ข. จัดความยากจนโดยใช้เงินสวัสดิการ
 ค. ปฏิรูประบบราชการให้มีขนาดเล็ก
 ง. ลดงบประมาณภาครัฐลงทุกปี

เฉลย : ก. สร้างความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยี

อธิบาย : แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เน้นการพัฒนาศักยภาพคน พัฒนาเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงโลกดิจิทัล โดยมุ่งสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ข้อ 12. นโยบายสำคัญในด้าน “พลังงาน” ของรัฐบาลปี 2568 คือข้อใด

- ก. ตรึงราคาน้ำมันดีเซลไม่เกิน 25 บาท
 ข. ยกเลิกกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง
 ค. ผลักดันพลังงานหมุนเวียนและพลังงานสะอาด
 ง. แจกบัตรพลังงานไฟฟ้าให้ทุกครัวเรือน

เฉลย : ค. ผลักดันพลังงานหมุนเวียนและพลังงานสะอาด

อธิบาย : นโยบายด้านพลังงานในปี 2568 มุ่งเน้นการลดการพึ่งพาพลังงานฟอสซิล และส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ลม และไฮโดรเจน เพื่อความยั่งยืนในระยะยาว

ข้อ 13. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้นโยบายรัฐต้องสอดคล้องกับหลักใด

- ก. ธรรมาภิบาล
 ข. ประชาธิปไตย
 ค. สมานฉันท์
 ง. เศรษฐกิจพอเพียง

เฉลย : ก. ธรรมาภิบาล

อธิบาย : มาตรา 65 ของรัฐธรรมนูญฯ ระบุให้แนวนโยบายแห่งรัฐต้องคำนึงถึงหลัก ธรรมาภิบาล เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐเป็นไปอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้

ข้อ 14. ข้อใด “ไม่ใช่” นโยบายเร่งด่วน 1 ใน 12 ด้านของรัฐบาลชุดปี 2568

- ก. แก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือน
 ข. ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์
 ค. ปฏิรูปการเมือง
 ง. ปฏิรูประบบตำรวจ

เฉลย : ค. ปฏิรูปการเมือง

อธิบาย : นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลชุดนี้มี 12 ด้าน เช่น ปากท้อง หนี้สิน Soft Power การศึกษา ตำรวจ ฯลฯ แต่ไม่ได้กล่าวถึงการปฏิรูปการเมือง เป็นนโยบายเร่งด่วนอย่างชัดเจนในแถลงต่อรัฐสภา

ข้อ 15. ข้อใดต่อไปนี้เป็นบทบาทของ “แนวนโยบายแห่งรัฐ” ตามหลักการในรัฐธรรมนูญ

- ก. เป็นข้อเสนอของพรรคการเมือง
 ข. เป็นแนวทางให้รัฐบาลปฏิบัติตาม
 ค. ใช้ลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่ละเลย
 ง. ใช้สำหรับกำหนดโทษทางวินัย

เฉลย : ข. เป็นแนวทางให้รัฐบาลปฏิบัติตาม

อธิบาย : แนวนโยบายแห่งรัฐทำหน้าที่กำหนด “กรอบ” ให้รัฐบาลใช้เป็นแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยไม่ใช่ข้อบังคับทางกฎหมายโดยตรง แต่มีผลทางรัฐธรรมนูญ

ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580 (ฉบับย่อ)

คำนำ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติกำหนดวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ รวม ๖ คณะ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง เพื่อประกอบการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนด

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

➤ สถานการณ์ แนวโน้มในการพัฒนาประเทศ

ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีประเด็นความท้าทายการพัฒนาในหลายมิติทั้งในมิติเศรษฐกิจที่โครงสร้างเศรษฐกิจยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมอย่างเต็มที่ ผลิดภาพการผลิตของภาคบริการและภาคเกษตรยังอยู่ในระดับต่ำ คุณภาพและสมรรถนะของแรงงานที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ มิติทางสังคมที่การยกระดับรายได้ของประชาชน การแก้ปัญหาด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาคุณภาพการให้บริการและการขยายโอกาสในการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะยังคงมีช่องว่างที่สามารถพัฒนาต่อไปได้ มิติสิ่งแวดล้อมที่การฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และมิติของการบริหารจัดการภาครัฐที่ยังขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังมีสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลงและประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ความท้าทายใหม่ ๆ ซึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ การเชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อนจากการรวมกลุ่มภายในภูมิภาค และการเปิดเสรีด้านต่าง ๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจะก่อให้เกิดความท้าทายในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติความมั่นคง เศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่รอบคอบและครอบคลุมเพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

➤ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

วิสัยทัศน์ประเทศคือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาค้นในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ